

Računovodstvene politike Studenac trgovine d.o.o.

Ižak, Renata

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:987192>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-04**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

RENATA IŽAK

**RAČUNOVODSTVENE POLITIKE STUDENAC
TRGOVINE D.O.O.**

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

RENATA IŽAK

**RAČUNOVODSTVENE POLITIKE STUDENAC
TRGOVINE D.O.O.**

Završni rad

JMBAG: 0303049834 izvanredna studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Poslovno računovodstvo

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, rujan 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani RENATA IŽAK, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera FINANCIJSKI MANAGEMENT ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Renata Ižak

U Puli, 13.09., 2010 godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, RENATA IŽAK dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom RACUNOVODSTVENE POLITIKE STUDENAC TRGOVINE D.O.O. koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 13.09.2020. (datum)

Potpis

Renata Ižak

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	1
1.1. Predmet rada.....	1
1.2. Cilj rada.....	1
1.3. Metode rada.....	2
1.4. Struktura rada.....	2
2. Pojam računovodstvenih politika.....	3
2.1. Definicija računovodstvenih politika.....	3
2.2. Ciljevi računovodstvenih politika.....	4
2.3. Polazišta računovodstvenih politika.....	5
2.4. Pretpostavke (koncepti) računovodstvenih politika.....	8
3. Računovodstveni standardi.....	10
3.1. Međunarodni računovodstveni standardi.....	10
3.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja.....	11
4. Vrste i odabir računovodstvenih politika.....	12
4.1. Dugotrajna imovina i amortizacija.....	12
4.2. Zalihe sirovina i materijala.....	13
4.3. Rezerviranja.....	14
4.4. Prihodi.....	14
4.5. Odabir računovodstvenih politika.....	15
5. Objavljivanje, promjena i ispravak računovodstvenih politika.....	16
5.1. Objavljivanje računovodstvenih politika.....	16

5.2. Promjena računovodstvenih politika.....	18
5.3. Pogreške i ispravak pogreške računovodstvenih politika.....	19
6. Računovodstvene politike na primjeru poduzeća studenac trgovine d.o.o.....	20
6.1. Općenito o studenac trgovini d.o.o.....	20
6.2. Značajne računovodstvene politike.....	20
6.2.1. Nematerijalna imovina i amortizacija.....	20
6.2.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	22
6.2.3. Zalihe.....	24
6.2.4. Rezerviranja.....	25
6.2.5. Prihodi.....	26
7. Zaključak.....	28
Literatura.....	29
Popis tablica.....	31
Sažetak.....	32
Summary.....	32

1. Uvod

1.1. Predmet rada

Poslovanje svakog poslovnog subjekta u jednogodišnjem razdoblju iskazuje se financijskim izvještajima. Svojim propisanim izgledom i sadržajem daju bitne informacije o činjeničnom stanju imovine i kapitala na kraju poslovne godine, što naposljetku koriste i menadžeri poduzeća, ali i interesno – utjecajne skupine poput ulagača, vjerovnika i kupaca. Stoga je izuzetno važno da su svi financijski izvještaji istiniti, točni, dosljedni i provjerljivi kako se ne bi moglo manipulirati podacima. Poduzeća postižu dosljednost u svojim financijskim izvještajima služeći se računovodstvenim politikama koje kontinuirano koriste u svom poslovanju, a koje je moguće i mijenjati, ali sukladno propisima. Kada govorimo o financijskim izvještajima, tada se misli na bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o noćanom tijeku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke o financijskim izvještajima. Upravo u bilješkama se navode računovodstvene politike koje su korištene u poslovanju poduzeća i stvaranju konačnog rezultata poslovanja.

Predmet ovog rada je definiranje i analiza primjena računovodstvenih politika, kao i pratećih računovodstvenih propisa. Potrebno je razumjeti utjecaj računovodstvenih politika na poslovanje kako bi se mogli razumjeti učinci na financijske izvještaje.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je definirati glavne računovodstvene politike koje koriste poduzeća (mala, srednja i velika), objasniti njihovu svrhu i utjecaj. Također, bitno je proanalizirati zakonske propise koji reguliraju na koji se način računovodstvene politike koriste, mijenjaju i konačno upisuju u bilješke financijskih izvještaja. Nakon teorijskog dijela rada, cilj je proučiti na praktičnom primjeru poduzeća Studenac d.o.o. koje računovodstvene politike primjenjuje.

1.3. Metode rada

U svrhu pisanja rada i proučavanja primjera na poduzeću korišteni su sekundarni izvori podataka, odnosno pisana literatura, stručni časopisi, članci, sadržaj dostupan na internetu, kao i podaci o poduzeću i njegovi financijski izvještaji koji su također dostupni na internetskim stranicama FINA-e.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od sedam cjelina. U prvoj, uvodnoj cjelini navodi se opis problema koji će se obrađivati i način obrade. Navedena je svrha, odnosno cilj rada, kao i metode korištene prilikom istraživanja.

U drugoj cjelini se na sustavan način razrađuju definicija, ciljevi, polazišta i pretpostavke računovodstvenih politika.

Treća cjelina sadrži propisani način promjena i objavljivanja računovodstvenih politika u financijskim izvještajima.

Četvrta cjelina navodi neke vrste računovodstvenih politika, proces odabira i način objavljivanja, kao i proces i način promjene odabranih računovodstvenih politika.

Peta cjelina opisuje način objavljivanja računovodstvenih politika u financijskim izvještajima, promjene računovodstvenih politika i ispravak pogrešaka.

Šesta cjelina sadrži primjenu teorijskog dijela na praktičnom primjeru poduzeća Studenac d.o.o.

U sedmoj cjelini na osnovu teorijskog i istraživačkog dijela rada nalazi sažetak i osvrt na rad.

2. Pojam računovodstvenih politika

2.1. Definicija računovodstvenih politika

Od samog početka postojanja i razvijanja poslovanja poduzeća neizostavna je upravljačka uloga menadžera. Upravljanje poduzećem podrazumijeva odabir odgovarajućeg načina poslovanja koje će omogućiti siguran opstanak, ali i pozitivne rezultate u konačnici u obliku profita. S obzirom da je upravljanje usko vezano s financijskim dijelom poduzeća, računovodstvo možemo nazvati uslužnom funkcijom funkciji upravljanja. Računovodstvo se može definirati kao vještina bilježenja, razvrstavanja, skraćenog prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata.¹ Ti se rezultati na standardizirani način prikazuju u financijskim izvještajima, a s obzirom da bilanca i račun dobiti i gubitka u skraćenom obliku prikazuju poslovanje te se iz njih ne može zaključiti na koji način je poduzeće dostiglo te rezultate, odnosno koje odluke i načine upravljanja je menadžment donio, od neizmjerne su važnosti bilješke o financijskim izvještajima gdje je upravo to objašnjeno i navedeno također po normativnim okvirima. U bilješkama su jasno navedene računovodstvene politike koje su primijenjene u poslovanju.

Sam pojam računovodstvenih politika (accounting policies) pojavio se u SAD-u pedesetih godina. One predstavljaju „specifična načela i metode koje je menadžment izabrao u cilju realnog prikazivanja financijskog položaja, promjena financijskog položaja i rezultata poslovanja i koja su u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima.“²

¹ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 20.

² Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 102.

Iz prethodno navedenih definicija i možemo zaključiti kako se ovdje u osnovi radi o:

- izboru između određenih računovodstvenih alternativa (metoda) jer primjena različitih alternativa daje različite rezultate,
- cilju takvog izbora u što realnijem prikazivanju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja, da izabire menadžment, te
- podlozi koju za to predstavljaju određena računovodstvena načela (i računovodstveni standardi).³

2.2. Ciljevi računovodstvenih politika

Kao što računovodstvene politike predstavljaju menadžmentu mogućnost izbora načina poslovanja, tako one omogućuju usporedbu kretanja financijskih pokazatelja unutar poduzeća, ali i konkurentnost na tržištu; uspoređivanje s konkurencijom iste struke i utvrđivanje kvalitete poslovanja u odnosu na druge puno je jednostavnije utvrditi uspoređujući računovodstvene politike. Može se doći do zaključka da konkurentsko poduzeće koristi istu računovodstvenu politiku, ali efektivnije, ili sasvim različitu koja je naposljetku osigurala poduzeću uspješnije poslovanje. Analizirajući tržište na taj način, menadžment može efikasno upravljati svojim poduzećem kako bi poboljšao uspješnost poslovanja i konkurentnost.

Cilj je primjene računovodstvenih politika realnije prikazati financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća na način da financijski izvještaji vjerno predočavaju suštinu ekonomskih događaja koji su prethodili njihovom sastavljanju,⁴ stoga je strogo zabranjeno manipuliranje (precjenjivanje, namjerno izostavljanje ili pak podcjenjivanje) stavki u financijskim izvještajima.

³ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 85.

⁴ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 150.

Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj poduzetnika značajniji je što je značajnija stavka imovine, obveza, prihoda ili rashoda na koju se računovodstvena politika odnosi, posebice u uvjetima kada je moguće izborom alternativnog postupka svjesno utjecati na vrijednost pojedinih bilančnih pozicija.⁵

2.3. Polazišta računovodstvenih politika

Računovodstvo i računovodstvene politike temelje se na načelima koja predstavljaju temeljna pravila koja se koriste prilikom sastavljanja financijskih izvještaja. Iako načela ima puno, pojedina su od neizostavne važnosti te su postala općeprihvaćena računovodstvena načela:

- načelo nabavne vrijednosti (troška nabave)
- načelo nastanka događaja
- načelo objektivnosti
- načelo materijalnosti
- načelo dosljednosti
- načelo opreznosti⁶
- načelo realizacije, tj. stjecanja prihoda
- načelo sučeljavanja prihoda i rashoda
- načelo potpunosti⁷

⁵ Đurđica Jurić, Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj malih i srednjih poduzetnika, Vol. IV No. 1, 2014., dostupno na hrcak.srce.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)

⁶ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 141.

⁷ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 108.

Načelo nabavne vrijednosti je jedno od najznačajnijih tradicionalnih računovodstvenih načela. Njime se zahtijeva da se evidencija poslovnih događaja zasniva na nabavnoj vrijednosti, tj. trošku nabave. Osnovica za utvrđivanje nabavne vrijednosti (troška nabave) jest stvarni novčani izdatak koji je nastao ili će nastati zbog plaćanja obveze pri nabavi određene imovine.⁸

Načelo nastanka događaja zahtijeva da se prihodi i rashodi priznaju onda kada su stvarno nastali, tj. kada je nastao događaj, a ne onda kada je novac stvarno primljen ili isplaćen.⁹

Načelo objektivnosti zahtijeva da financijski izvještaji budu objektivno prezentirani u skladu sa suštinom poslovnih događaja. Ovo načelo podrazumijeva i nepristranost u izvještavanju što znači da se npr. rezultat poslovanja ne smije u različitim iznosima prezentirati dioničarima ili pak Poreznoj upravi. Također, postojanje dokumentirane knjigovodstvene evidencije pretpostavka je objektivnosti računovodstvenih informacija.¹⁰

Načelo materijalnosti ili značajnosti zahtijeva da u financijskim izvještajima budu sadržane sve značajne informacije. Također, zahtijeva pridržavanje svih onih pravila koja imaju važnu ulogu u stvaranju realne slike o poslovanju.¹¹

Načelo dosljednosti ili konzistentnosti zahtijeva dosljednu primjenu pravila i postupaka usvojenih za potrebe sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Uvažavajući ovo načelo, poslovni događaji moraju se, iz razdoblja u razdoblje, evidentirati prema unaprijed utvrđenim računovodstvenim politikama. Ako se ta pravila mijenjaju,

⁸ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 109.

⁹ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 141.

¹⁰ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 142.

¹¹ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 142.

posljedica takve promjene može biti drugačiji rezultat poslovanja što može dovesti do iskrivljavanja informacija o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja.¹²

Načelo opreznosti ili razboritosti proizlazi iz činjenice da je neizvjesnost sastavni dio poslovanja, i to posebice kada se radi o poslovanju u budućnosti. Upravo zbog toga i od računovodstva se očekuje da određenim postupcima pridonese smanjenju takve neizvjesnosti. Uvažavajući to načelo, prihode priznajemo samo onda kada su stvarno nastali, a rashode i onda kad su mogući.¹³

Posebnu pozornost treba obratiti na pojavu tihih pričuva i (ili) skrivenih gubitaka. Oni nastaju zloupotrebom kriterija opreznosti, čime se gubi na vjerodostojnosti bilance. Kriterij opreznosti zahtjeva da se u uvjetima neizvjesnosti poslovanja dobici ne precjenjuju, a gubici ne podcjenjuju. S obzirom da je procjena elementarno pitanje računovodstvenih politika, važno je da se prilikom procjenjivanja bilančnih pozicija vodi računa o tome da se prikaže fer prikaz poslovanja subjekta.¹⁴

¹² Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 142.

¹³ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 112.

¹⁴ Ramljak B., *Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja*, 2011., dostupno na bib.irb.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)

2.4. Pretpostavke (koncepti) računovodstvenih politika

Pored računovodstvenih načela, nit vodilju prilikom sastavljanja računovodstvenih izvještaja predstavljaju i računovodstvene pretpostavke. Općeprihvaćene računovodstvene pretpostavke su:

- poslovnog subjekta
- novčane jedinice
- obračunskog razdoblja
- neograničenosti poslovanja

Pretpostavka poslovnog subjekta podrazumijeva da se transakcije evidentiraju zasebno i da se pri tome posebno razlikuje i evidentira ono što je privatno i ono što je poslovno. To znači da vlasnik odnosno menadžer kao fizička osoba ne smije koristiti ili (zlo)upotrebljavati poslovnu imovinu u privatne svrhe.¹⁵

Pretpostavka novčane jedinice zahtijeva da se u financijskim izvještajima prikazuju samo one transakcije koje se mogu novčano izraziti. Pored toga, prilikom čitanja izvještaja podrazumijeva se da se sastavljaju u okolnostima stabilne valute. Ukoliko to nije slučaj potrebno je provoditi određena usklađivanja.¹⁶

Pretpostavka obračunskog razdoblja zahtijeva da se obračun financijskog poslovanja mora provoditi u određenoj vremenskoj dimenziji odnosno u određenim razdobljima. Uobičajeno obračunsko razdoblje je jedna godina.¹⁷

¹⁵ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 143.

¹⁶ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 143.

¹⁷ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 143.

Koncept stvarnog kontinuiteta ili vremenske neograničenosti poslovanja polazi od pretpostavke da će poduzeće nastaviti poslovati i u budućnosti te da neće znatno smanjivati opseg poslovanja. Prema tome, pretpostavlja se da će poslovanje biti nastavljeno čak i u slučaju poslovanja s gubitkom sve dok postoji vjerojatnost ostvarivanja buduće dobiti.¹⁸

¹⁸ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 108.

3. Računovodstveni standardi

Ranije spomenuta računovodstvena načela čine temelj računovodstvenim standardima. Budući da su računovodstveni standardi vrlo opširni, oni detaljno razrađuju sva računovodstvena načela u pogledu metoda obuhvata, računovodstvenog procesiranja i prezentiranja i čuvanja računovodstvenih podataka i informacija.

Postoje dvije vrste računovodstvenih standarda:

- međunarodni računovodstveni standardi
- nacionalni računovodstveni standardi

3.1. Međunarodni računovodstveni standardi

S obzirom na brojnost i različitost međunarodnih industrija, tržišta i načina poslovanja, može se zaključiti kako svaka od njih ima svojstvene regulative, to jest standarde. Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) doneseni su s ciljem pojednostavljenja i jednakosti računovodstvenih procesa i politika na globalnoj razini. Taj je proces standardizacije započeo 1973. godine kada su usvojeni prvi takvi standardi. S godinama su se prilagođavali i proširili, pa su stoga radi primarne orijentacije na problematiku financijskog izvještavanja, 2004. godine promijenili naziv u Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI). Uspješnost implementiranja ovih standarda očituje se u tome što ih je velik broj zemalja prihvatio. Najčešće su to zemlje koje imaju velik udio vanjskotrgovinske razmjene, kao i tržišta kapitala. Zemlje koje koriste ove standarde mogu ih prilagoditi svojim potrebama na način da izaberu hoće li ti standardi biti glavni oslonac njihovim nacionalnim standardima, ili će se oslanjati isključivo na MRS. U Hrvatsku su uvedeni 1993. godine kao ovezna računovodstvena regulativa, a zbog njihove složenosti i kompleksnosti, posebno za male poduzetnike, 2008. godine uvedeni su Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI).

3.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. U Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja naznačene su temeljne koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja. Svrha ovih standarda je:¹⁹

- propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja,
- pomoć revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja,
- pomoć korisnicima financijskih izvještaja pri tumačenju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima. Cilj Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja je da financijski izvještaji temeljeni na ovim standardima pruže informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika koje koriste, u prvom redu, vanjski korisnici u donošenju ekonomskih odluka. Financijski izvještaji koji se temelje na Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja pružaju informaciju o imovini obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku. Ciljevi Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja jesu razvijati u javnom interesu računovodstvene standarde koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedne informacije u financijskim izvještajima.

S obzirom da su se Hrvatski standardi financijskog izvještavanja uveli radi složenosti Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja koji su ponajviše predstavljali problem malim i srednjim poduzećima, u Hrvatskoj sada postoji dualni sustav standarda. Veliki poduzetnici i poduzetnici koji kotiraju na burzi obvezni su koristiti Međunarodne standarde financijskog izvještavanja, dok mikro, mala i srednja poduzeća mogu koristiti Hrvatske standarde financijskog izvještavanja.

¹⁹ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 1.2

4. Vrste i odabir računovodstvenih politika

U ovom ćemo poglavlju navesti i ukratko opisati najznačajnije računovodstvene politike i način njihove primjene.

4.1. Dugotrajna imovina i amortizacija

Dugotrajnom imovinom smatra se imovina čiji je vijek trajanja duži od godinu dana te čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna. Dugotrajna imovina dijeli se na: materijalnu i nematerijalnu. Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća: zemljišta, građevinske objekte, postrojenja, opremu i strojeve i slično. Dugotrajna nematerijalna (neopipljiva) imovina obuhvaća izdatke za istraživanje i razvoj, patente, licencije i koncesije, goodwill te predujmove za nematerijalna sredstva.²⁰

Amortizacija predstavlja postupno trošenje određene imovine tijekom njezina vijeka upotrebe. Amortizacija je proces alokacije troškova nabave. U računovodstvenoj evidenciji ne želi se prikazati tekuća tržišna vrijednost materijalne imovine. Uprava poduzeća može donijeti odluku o računovodstvenoj politici amortizacije. Osim početnog vrednovanja dugotrajne imovine, menadžment može donijeti odluku i o metodi naknadnog vrednovanja dugotrajne materijalne imovine.

Poduzeće mora obratiti pažnju na čimbenike koji utječu na amortizaciju, a to su:

- osnovica za obračun amortizacije,
- metode amortizacije,
- stope amortizacije i
- obračun amortizacije po predmetu.

²⁰ www.minimax.hr

Razlikuju se sljedeće metode amortizacije:

- funkcionalna metoda (zasnovana na količini učinka koju ostvari sredstvo koje se amortizira)
- vremenske metode (zasnovane na korisnom vijeku trajanja sredstva koje se amortizira)
- linearna metoda (ista stopa amortizacije kroz cijeli vijek trajanja),
- degresivna metoda (stopa amortizacije opada kroz vijek trajanja),
- progresivna metoda (stopa amortizacije raste kroz vijek trajanja).²¹

4.2. Zalihe sirovina i materijala

Sirovine i materijal čine sastavni dio kratkotrajne imovine poduzeća, što znači da se i njihova vrijednost utroši u jednom normalnom proizvodnom ciklusu, odnosno u roku kraćem od godine dana.²² Mjerenje zaliha se obavlja po troškovima nabave ili po neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže.²³ U trošak zaliha potrebno je uključiti sve troškove nabave, troškove konverzije i ostale troškove nastale dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje.²⁴ Temeljem navedenog, u računovodstvenoj praksi koriste se dva načina evidentiranja zaliha i sirovina: evidentiranje po stvarnom trošku nabave i evidentiranje po planskom trošku nabave. Evidentiranjem po stvarnom trošku nabave koriste neke od metoda obračuna utroška zaliha sirovina i materijala: metoda FIFO (prvi ulaz – prvi izlaz), metoda ponderiranih cijena i metoda LIFO. Metoda »prvi ulaz – prvi izlaz« podrazumijeva postupak da se stavka zaliha koja je prva kupljena prva upotrijebi ili proda, tako da su stavke koje ostaju na zalihama na kraju razdoblja one, koje su zadnje kupljene ili proizvedene.²⁵ Metoda ponderiranog prosječnog troška podrazumijeva postupak po kojem se trošak neke stavke određuje

²¹ Toni Miljak, Dr.sc.Jasenka Bubić, Maja Kitić: Računovodstvena politika amortizacije u funkciji donošenja poslovnih odluka poduzeća, Učenje za poduzetništvo, Vol. 2 No. 2, 2012. Dostupno na hrcak.srce.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)

²² Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 138.

²³ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br. 86/15., 10.16

²⁴ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br. 86/15., 10.17

²⁵ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 10.34

temeljem prosječnog ponderiranog troška svih stavki na početku razdoblja i troška sličnih stavki koje su kupljene ili proizvedene u tom razdoblju. Prosjek se može izračunati periodički ili po zaprimanju svake dodatne pošiljke ovisno o uvjetima u kojima poduzetnik posluje.²⁶ Metodom LIFO (posljednji ulaz – prvi izlaz) izlaz zaliha sa skladišta obračunava se po posljednjim ulaznim cijenama.

4.3. Rezerviranja

Dugoročna rezerviranja prema definiciji su sadašnje obveze za koje je vjerojatno da će doći do podmirenja obveza, a samim time i odljeva resursa koji stvaraju buduće ekonomske koristi.²⁷ Rezerviranja treba pregledati na svaki datum bilance i ako više nije vjerojatno da će podmirenje obveza zahtijevati odljev resursa, rezerviranja treba ukinuti i priznati kao prihod od ukidanja rezerviranja.²⁸

4.4. Prihodi

Prihod je povećanje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza, kada ti priljevi imaju za posljedicu povećanje kapitala, osim povećanja kapitala koje se odnosi na unose od strane sudionika u kapitalu.²⁹ Dakle, prihodi koje poduzeće može ostaviti su prihodi od prodaje proizvoda i usluga, prihodi od pružanja usluga te prihodi od kamata, tantijema i dividendi. Priznavanje prihoda temelji se na osnovnoj računovodstvenoj pretpostavci nastanka

²⁶ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 10.35

²⁷ Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016., str. 168.

²⁸ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 15.36

²⁹ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 15.3

dogadaja prema kojoj se prihodi i rashodi priznaju onda kada su zarađeni, a ne onda kad je uslijedio stvarni primitak ili izdatak novaca.³⁰

4.5. Odabir računovodstvenih politika

Na odabir računovodstvenih politika prvenstveno utječu Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (obvezni za velika poduzeća) i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (srednja, mala i mikro poduzeća), ali i zakonski i porezni propisi. Za područja koja omogućuju izbor računovodstvenih politika, dakle nisu propisana, menadžment izabire one računovodstvene politike za koje procjenjuje da su prikladne radu poduzeća i da će u konačnici donijeti najveću dobit. Donesene odluke moraju biti usklađene sa svim propisima i zakonima, i kao što je već ranije navedeno, moraju odražavati realno i istinito stanje u poslovanju poduzeća.

³⁰ Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008., str. 146.

5. Objavljivanje, promjena i ispravak računovodstvenih politika

5.1. Objavljivanje računovodstvenih politika

Sve se računovodstvene politike korištene u poslovanju i izradi financijskih izvještaja objavljuju u bilješkama uz financijske izvještaje. Značaj bilješki financijskih izvještaja je objašnjenje i razrada poslovnih rezultata, odnosno pojedinačnih stavki iz bilance i računa dobiti i gubitka. Korisnici financijskih izvještaja na taj će način moći zaključiti kako poduzeće posluje, jer bez bilješki se ne može zaključiti kako je do određenih rezultata došlo. Stoga je važno da u bilješkama budu obuhvaćene sve važne informacije, korištene računovodstvene politike i njihovo objašnjenje. U određivanju treba li se određena računovodstvena politika objaviti, menadžment razmatra hoće li takvo objavljivanje pomoći korisnicima u razumijevanju načina na koji su transakcije i poslovni događaji utjecali na izvještenu financijsku uspješnost i financijski položaj. Objavljivanje određene računovodstvene politike je naročito korisno kada su te politike izabrane između alternativa dopuštenih u Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Svaki poduzetnik razmatra prirodu svojih djelatnosti i politike koje bi korisnik njegovih financijskih izvještaja mogao očekivati da se objave za tu vrstu poduzetnika. Računovodstvena politika može biti važna čak i ako prikazani iznosi za tekuće i prethodno razdoblje nisu značajni.³¹ Neovisno o izboru objavljenih računovodstvenih politika, MRS 1 određuje važnost objave određenih računovodstvenih politika neovisno o tome radi li se o značajnim iznosima za rezultat poslovanja. Te su politike na područjima: nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema, ulaganja u nekretnine, najmovi, zalihe, imovina namijenjena prodaji, financijska imovina, potraživanja, novac i novčani ekvivalenti, obveze dobavljačima i druge obveze, primljeni krediti, rezerviranja, porez na dobit, kapital i rezerve, primanja zaposlenih, priznavanje prihoda, financijski prihodi i troškovi.

³¹ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 3.34

Prema HSFI, poduzetnik treba objaviti u bilješkama:

1. naziv, adresu poduzetnika, pravni oblik poduzetnika, državu osnivanja (ako nije objavljeno drugdje),
2. opis vrste poslovanja poduzetnika i glavne aktivnosti,
3. informaciju o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja,
4. sažetak značajnih računovodstvenih politika,
5. informacije prema zahtjevima Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja koje nisu predočene u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjeni kapitala i izvještaju o novčanom toku,
6. broj i nominalnu vrijednost, ili ako ona nije dostupna knjigovodstvenu vrijednost dionica,
7. ako postoji više klasa dionica, broj i nominalna vrijednost ili ako ona nije dostupna, knjigovodstvenu vrijednost dionica svake klase dionica,
8. postojanje svih potvrda o sudjelujućim interesima, konvertibilnim zadužnicama ili sličnim vrijednosnim papirima, zajedno s podacima o njihovom broju i pravima koja se po njima priznaju,
9. iznos predujmova i kredita odobrenih članovima administrativnih, upravnih i nadzornih tijela poduzetnika, zajedno s podacima o kamatama, stopama, glavnim uvjetima i otplaćenim iznosima, te obvezama preuzetim u njihovo ime po osnovi bilo kakvih garancija prikazan u ukupnom iznosu za svaku kategoriju,
10. iznos dividendi,
11. osnovu mjerenja i procjene stavaka financijskih izvještaja,
12. iznos kumulativnih povlaštenih dividendi koji nije priznat,

13. iznos obveza poduzetnika koji dospijevaju na plaćanje nakon više od pet godina, kao i ukupna zaduženja poduzetnika pokrivena vrijednosnim jamstvima poduzetnika zajedno s vrstom i oblikom jamstva. Ova informacija se obvezno objavljuje odvojeno za svaku stavku obveza,

14. pregled nedovršenih sudskih sporova,

15. za stavke uključene u financijski izvještaj koje jesu ili su izvorno bile izražene u stranoj valuti poduzetnik objavljuje temelj konverzije u izvještajnoj valuti,

16. iznos naknade članovima administrativnih upravnih i nadzornih tijela,

17. informacije o ključnim pretpostavkama u vezi s budućnošću poslovanja te procjenu neizvjesnosti na datum bilance koje stvaraju veliki rizik,

18. sve ono što je zahtijevano ostalim primijenjenim Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.³²

5.2. Promjena računovodstvenih politika

Do promjene korištenih računovodstvenih politika može doći zbog promjena odredbi računovodstvenog standarda ili odlukom menadžmenta. Tada je potrebno postupiti sukladno odredbama i sve promjene navesti u bilješkama financijskih izvještaja. Promjena ne utječe nužno na konačni rezultat poslovanja, već na način obračuna, stoga se u bilješkama retroaktivno prikazuje primjena nove računovodstvene politike na način kao da se ta politika oduvijek primjenjivala. Retroaktivna primjena je primjenjivanje nove računovodstvene politike na transakcije i druge događaje kao da se ta politika oduvijek primjenjivala. Za određeno prethodno razdoblje, neizvedivo je primijeniti promjenu računovodstvene politike retroaktivno ako:

- a) nisu odredljivi učinci retroaktivne primjene;

³² Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 1.42

- b) retroaktivna primjena zahtijeva pretpostavke o namjerama menadžmenta koje bi bile u tom razdoblju; ili
- c) retroaktivna primjena zahtijeva značajne procjene iznosa i nemoguće je objektivno razlučiti od drugih informacija one informacije o tim procjenama koje:
- ”
- pružaju dokaze o okolnostima koje su postojale na datum na koji bi se ti iznosi priznali, mjerili ili objavili, i „
 - bile bi dostupne iz ostalih informacija kada bi financijski izvještaji za to prethodno razdoblje bili odobreni za objavljivanje.³³

5.3. Pogreške i ispravak pogreške računovodstvenih politika

Pogreške mogu nastati u postupku priznavanja, mjerenja, prezentiranja ili objave elemenata financijskih izvještaja. Moguće pogreške tekućeg razdoblja otkrivene u tom razdoblju ispravljaju se prije nego što se financijski izvještaji odobre za izdavanje. Međutim, značajne pogreške se ponekad ne otkrivaju prije kasnijeg razdoblja, i tada se te pogreške prethodnog razdoblja ispravljaju u usporednim informacijama prezentiranim u financijskim izvještajima za ta kasnija razdoblja. Ako je izvedivo utvrditi, značajnu pogrešku prethodnog razdoblja poduzetnik treba ispraviti retroaktivnim prepravljajem u prvom setu financijskih izvještaja nakon otkrića pogreške.³⁴

- a) prepravljajem usporednih iznosa za prezentirano prethodno razdoblje, odnosno prethodna razdoblja, u kojem je pogreška nastala, ili
- b) ako je pogreška nastala prije najranije prezentiranog razdoblja, prepravljajem početnog stanja imovine, obveza i kapitala za najranije prezentirano razdoblje.

³³ Zdravko Baica, Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške (primjena HSFI 3), 2011., <https://www.racunovodstvo-porezi.hr> (pristupljeno 13. rujna 2020.)

³⁴ Narodne novine (2015): HSFI, Narodne novine, Zagreb, br.86/15., 3.31

6. Računovodstvene politike na primjeru poduzeća Studenac trgovine d.o.o.

6.1. Općenito o Studenac trgovini d.o.o.

Studenac d.o.o. je preimenovan u Studenac trgovina d.o.o. dana 28. rujna 2018. godine. Studenac Trgovina d.o.o. jedan je od vodećih trgovačkih lanaca na području Republike Hrvatske. Sjedište društva nalazi se u Omišu. Studenac u ovom trenu čine prodavaonice na 541 lokacija. Tvrtka trenutno zapošljava 3218 stalnih zaposlenika.

Studenac trgovina d.o.o. raspolaže s dva distributivna skladišta u Dugopolju, te veleprodajnim skladištem u Stobreču. Nadalje, vozni park društva sastoji se od preko 60 vozila.

6.2. Značajne računovodstvene politike

6.2.1. Nematerijalna imovina i amortizacija

Nematerijalna imovina je iskazana po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti korištenjem linearne metode u periodu od 4 do 20 godina (2018: 2 do 10 godina). Troškovi nastali stjecanjem nematerijalne imovine od trećih osoba kapitaliziraju se do iznosa za koji su vjerojatne buduće ekonomske koristi te ako će iste pritijecati u Društvo. Procijenjeni korisni vijek upotrebe se provjerava godišnje. Procijenjena umanjenja vrijednosti se vrše ukoliko postoji indikacija za umanjenje vrijednosti. Nematerijalna imovina stečena poslovnim spajanjem i priznata odvojeno od goodwilla se početno iskazuje po fer vrijednosti na datum stjecanja (koja se smatra nabavnom vrijednošću, tj. troškom nabave).

Naknadni troškovi vezani uz kapitaliziranu nematerijalnu imovinu priznaju se u knjigovodstveni iznos stavki samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi povezane

sa sredstvom te ako će pritićati u Društvo. Svi ostali troškovi predstavljaju trošak u izvještavju o dobiti ili gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju kad su nastali.

Trošak amortizacije tereti rashode u izvještaju o dobiti ili gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, a računa se linearnom metodom procijenjenog životnog vijeka upotrebe pojedinih stavaka nematerijalne imovine, osim ukoliko očekivani vijek upotrebe nije neograničen. Nadoknativi iznos nematerijalne imovine s neograničenim vijekom upotrebe i nematerijalne imovine koja još nije u upotrebi procjenjuje se jednom godišnje. Ostala nematerijalna imovina se amortizira od datuma kada je raspoloživa za upotrebu.

Tablica 1: Nematerijalna imovina na dan 30.11.2018.

NABAVNA VRIJEDNOST	Ulaganja u tuđu imovinu	Koncesije	Software	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2018.	42.695	4.600	1.265	11.085	59.645
Povećanja	2.632	-	169	985	3.786
Stanje 30. studenoga 2018.	45.327	4.600	1.434	12.070	63.431
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI					
Stanje 1. siječnja 2018.	36.137	1.273	1.144	9.000	47.554
Amortizacija tijekom razdoblja	2.272	183	59	695	3.209
Stanje 30. studenoga 2018.	38.409	1.456	1.203	9.695	50.763
Ukupno stanje 30. Studenoga 2018.	6.918	3.144	231	2.375	12.668

Izvor: izrada autorice prema podacima preuzetim sa www.fina.hr

6.2.2. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme iskazane su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti imovine. Trošak nabave uključuje sve izravne troškove u vezi s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu, uključujući i dio troškova zaduživanja za nekretnine, postrojenja i opremu u razdoblju dok traje izgradnja.

Naknadni troškovi priznaju se u knjigovodstveni iznos stavki nekretnina, postrojenja i opreme samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvom te ako će pritijecati u Društvo. Svi ostali troškovi predstavljaju trošak u izvještaju o dobiti ili gubitku te staloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju kad su nastali.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju se priznavati prilikom prodaje ili kada se od njihove kontinuirane uporabe više ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobit ili gubitak od prodaje ili rashodovanja stavke nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuje kao razlika između priljeva ostvarenih prodajom i knjigovodstvene vrijednosti predmetnog sredstva koja se priznaje u dobit i gubitak.

Trošak amortizacije tereti rashode u izvještaju o dobiti ili gubitku te sveobuhvatnoj dobiti, a računa se linearnom metodom tijekom procijenjenog očekivanog vijeka upotrebe pojedinih stavaka nekretnina, postrojenja i opreme. Zemljište i imovina u priprmi se ne amortiziraju. Očekivani vijek upotrebe je kako slijedi:

Građevinski objekti	20 godina
Postrojenja i oprema	4 godine
Alati i namještaj	4 godine
Transportna sredstva	5 godina

Tablicom 2 prikazano je stanje nekretnina, postrojenja i opreme poduzeća na dan 30.11.2018. godine.

Tablica 2: Nekretnine, postrojenja i oprema na dan 30.11.2018.

NABAVNA VRIJEDNOST	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja, oprema	Transportna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
Stanje 1. Siječnja 2018.	22.823	20.739	136.532	20.563	962	201.619
Povećanja	-	394	9.015	358	1.437	11.204
Otuđenja i rashod	(15.417)	(13.493)	(4.139)	(2.359)	(239)	(35.647)
Stanje 30. Studenoga 2018.	7.406	7.640	141.408	18.562	2.160	177.176
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI						
Stanje 1. Siječnja 2018.	-	2.297	114.404	17.810	-	134.511
Amortizacija tijekom razdoblja	-	723	8.496	119	-	9.338
Otuđenje i rashod	-	(661)	(4.202)	(1.528)	-	(6.391)
Stanje 30. Studenoga 2018.	-	2.359	118.698	16.401	-	137.458
Ukupno stanje 30. Studenoga 2018.	7.406	5.281	22.710	2.161	2.160	39.718

Izvor: izrada autorice prema godišnjem financijskom izvještaju poduzeća Studenac trgovine d.o.o.

6.2.3 Zalihe

Zalihe se mjere po trošku nabave ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Vrednovanje zaliha obuhvaćeno je kako slijedi:

Troškovi nabave zaliha trgovačke robe obuhvaćaju nabavnu cijenu, uvozne carine i druge troškove koji se mogu izravno pripisivati nabavi robe. Trgovački popusti i slične stavke oduzimaju se kod određivanja troška nabave.

- Zalihe trgovačke robe u prodavaonicama prate se po maloprodajnim cijenama uz ispravak vrijednosti (marža i porez na dodanu vrijednost).
- Zalihe trgovačke robe u skladištima prate se po veleprodajnim cijenama uz ispravak vrijednosti (marža).
- Troškovi prodanih zaliha obračunavaju se primjenom metode prosjene ponderirane cijene za svaki artikl pojedinačno.
- Pod zalihama sitnog inventara podrazumijevaju se alati, pogonski i uredski inventar te slična sredstva za rad koja se očekuje da će se koristiti do jedne godine dana i sredstva koja se ne smatraju dugotrajnom imovinom.
- Utrošak odnosno stavljanje u upotrebu zaliha sitnog inventara auto-guma kao i rezervnih dijelova uključuje se u troškove metodom jednokratnog otpisa.

Nakon prodaje, Društvo priznaje knjigovodstvenu vrijednost tih zaliha kao rashod u razdoblju u kojem je priznat odnosni prihod. Također iznos bilo kojeg otpisa zaliha do neto utržive vrijednosti i svi manjkovi zaliha priznaju se kao rashod u razdoblju otpisa, odnosno nastanka manjka.

Iznos bilo kojeg poništenja otpisa zaliha kao posljedica povećanja neto utržive vrijednosti priznaje se kao smanjenje iznosa zaliha priznatih kao rashod u razdoblju u kojem je došlo do poništenja.

Tablicom 3 prikazano je stanje zaliha u poduzeću na dan 30.11.2018. godine i usporedni podaci od dana 31.12.2017. godine.

Tablica 3: Zalihe na dan 30.11.2018. 31.12.2017.

Trgovačka roba	99.810	88.708
Sirovine i materijal	-	13
Ukupno	99.810	88.721

	01.01.-30.11.2018.	2017.
Trošak prodane robe	1.145.742	1.193.434
Naknadno odobreni popust od dobavljača	(30.234)	(111.457)
Neto inventurni manjkovi, viškovi i otpis zaliha	(10.112)	(900)
Trošak kala, rasipa, kvara trgovačke robe	15.385	5.038
Ukupno	1.120.781	1.086.115

Izvor: izrada autorice prema godišnjem financijskom izvještaju poduzeća Studenac trgovine d.o.o.

6.2.4. Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kad Društvo ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) koja je iz prošlih događaja, kad je vjerojatno da će Društvo morati namiriti tu obvezu i kad je iznos obveze moguće pouzdano procijeniti.

Iskazani iznos rezerviranja odražava najbolju moguću procjenu naknade koju će biti potrebno isplatiti radi namire sadašnje obveze na kraju izvještajnog razdoblja uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti povezane s obvezom. Ako se rezerviranje mjeri koristeći procjenu odlijeva novca potrebnog za namiru sadašnje obveze, knjigovodstveni iznos obveze je sadašnja vrijednost tih novčanih odlijeva (kad je učinak vremenske vrijednosti novca materijalno značajan).

Kad se od treće strane očekuje povrat nekih, ili svih ekonomskih koristi koje su potrebne da bi se rezerviranje pokrilo, povezano potraživanje se priznaje kao sredstvo ako je gotovo u potpunosti izvjesno da će naknada biti primljena te ako je iznos potraživanja moguće pouzdano odrediti.

6.2.5. Prihodi

Prihodi od prodaje proizvoda se priznaju kada su na kupca preneseni značajni rizici i koristi vlasništva. Porezi, diskonti i količinski popusti se isključuju iz prihoda. Rezerviranja za popuste dane kupcima priznaju se u razdoblju kad je priznata prodaja, prema uvjetima iz ugovora.

Prihodi od usluge se priznaju u razdoblju u kojem su usluge izvršene prema stupnju dovršenosti transakcije na datum financijskih izvještaja.

Prihodi, troškovi i imovina su priznati u iznosima neto od poreta na dodanu vrijednost (PDV), osim ako iznos PDV-a koji snosi Društvo nije moguće povratiti od države. U tom slučaju, iznos PDV-a je priznat kao dio troška kupnje sredstva ili kao dio troška nabave imovine.

Tablicom 4 prikazani su prihodi od prodaje roba i usluga poduzeća na dan 30.11.2018. godine.

Tablica 4: Prihodi od prodaje roba i usluga na dan 30.11.2018.

	01.01.-30.11.2018.	2017.
Prihod od maloprodaje	1.358.392	1.373.167
Prihod od veleprodaje	57.726	77.925
Prihodi od usluga	127.272	55.561
Ostali poslovni prihodi	5.095	7.041
ukupno	1.584.485	1.513.694

Izvor: izrada autorice prema godišnjem financijskom izvještaju poduzeća Studenac trgovine d.o.o.

Tablicom 5 prikazani su ostali poslovni prihodi poduzeća na dan 30.11.2018. godine.

Tablica 5: Ostali poslovni prihodi na dan 30.11.2018.

	01.01.-30.11.2018.	2017.
Prihodi od popusta za prijevremeno plaćanje	8.088	12.859
Neto prihod prodaje dugotajne imovine	1.441	322
Prihod od naplate šteta	147	345
Otpis obveza	-	25
Ostali prihodi	4.214	294
Ukupno	13.890	13.845

Izvor: izrada autorice prema godišnjem financijskom izvještaju poduzeća Studenac trgovine d.o.o.

7. Zaključak

Rezultati poslovanja poduzeća bilježe se u financijskim izvještajima (bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o noćanom tijeku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke o financijskim izvještajima) na kraju obračunskog razdoblja, ali sama bilanca i račun dobiti i gubitka ne daju cjelovite informacije korisnicima financijskih izvještaja (internim i eksternim). Zbog toga se u bilješkama financijskih izvještaja komentira, odnosno bilježi sve što je utjecalo na navedeno stanje u računu dobiti i gubitka. Menadžment stoga mora odgovorno, realno i jasno predočiti stanje i poslovanje u poduzeću, strogo izbjegavajući bilo kakve načine manipulacije podacima primjenjujući računovodstvena načela i standarde.

Računovodstvene politike imaju velik utjecaj na poslovanje poduzeća, a menadžment ima mogućnost odabira računovodstvenih politika koje će se koristiti pri načinu obračuna pojedinih elementa koji nisu isključivo određene Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Upravo odabir odgovarajuće računovodstvene politike daje mogućnost donošenja kvalitetnijih i učinkovitijih poslovnih odluka, koje naposljetku utječu i na odluke vanjskih interesno – utjecajnih skupina.

Na primjeru poduzeća Studenac trgovine d.o.o. vidljivo je kako su svi elementi računa dobiti i gubitka i bilance detaljno objašnjeni u vidu korištenih računovodstvenih politika i načina obračuna troškova i prihoda, amortizacije i slično. Na taj se način prikazalo stanje poduzeća na sustavan i razumljiv način, što je i cilj standardiziranih godišnjih financijskih izvještaja.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Baica Z., Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške (primjena HSFI 3), 2011., <https://www.racunovodstvo-porezi.hr> (pristupljeno 13. rujna 2020.)
2. Jurić Đ., Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj malih i srednjih poduzetnika, Vol. IV No. 1, 2014., dostupno na hrcak.srce.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)
3. Miljak T., Dr.sc.Jasenka Bubić, Maja Kitić: Računovodstvena politika amortizacije u funkciji donošenja poslovnih odluka poduzeća, Učenje za poduzetništvo, Vol. 2 No. 2, 2012. Dostupno na hrcak.srce.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)
4. Ramljak B., Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, 2011., dostupno na bib.irb.hr (pristupljeno 13. rujna 2020.)
5. Žager, L. et. al., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, Masmedia, 2008.
6. Žager, L. et. al., *Računovodstvo I – Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2016.

Zakoni i pravilnici:

1. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine, Zagreb, br.86/15
2. Narodne novine (2015): Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 86/15

Ostali izvori:

1. godišnje financijsko izvješće Studenac trgovina d.o.o. (2018.)
<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>
2. www.minimax.hr

POPIS TABLICA

Tablica 1: Nematerijalna imovina na dan 30.11.2018.....	21
Tablica 2: Nekretnine, postrojenja i oprema na dan 30.11.2018.....	23
Tablica 3: Zalihe na dan 30.11.2018.....	25
Tablica 4: Prihodi od prodaje roba i usluga na dan 30.11.2018.....	26
Tablica 5: Ostali poslovni prihodi na dan 30.11.2018.....	27

SAŽETAK

Sva poduzeća, odnosno poduzetnici obvezni su objavljivati godišnja financijska izvješća. Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja propisana su načela i pretpostavke koja su vodeća smjernica prilikom sastavljanja izvještaja. Sve primijenjene računovodstvene politike dužni su objaviti u bilješkama financijskih izvještaja koje predstavljaju neizostavan popratni element računu dobiti i gubitka. Analizirajući financijske izvještaje, odnosno bilješke, mogu se uočiti propusti i prilike koje mogu iskoristiti i menadžeri poduzeća i potencijalni ulagači. Zbog toga je iznimno važno da sve informacije budu točne i realne.

Poduzeće Studenac trgovina d.o.o. svoje financijske izvještaje objavljuje u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Svi korišteni načini obračuna, mjerenja i primijenjene računovodstvene politike objavljeni su i detaljno opisani.

Ključne riječi: financijski izvještaji, računovodstvene politike, računovodstvena regulativa

SUMMARY

All companies, ie entrepreneurs are obliged to publish annual financial reports. According to Croatian Financial Reporting Standards, the principles and assumptions that guide the preparation of reports are prescribed. All applied accounting policies are required to be disclosed in the notes to the financial statements, which are an indispensable accompanying element to the income statement. Analyzing the financial statements, ie notes, one can notice omissions and opportunities that can be used by both company managers and potential investors. That is why it is extremely important that all information is accurate and realistic.

The company Studenac trgovina d.o.o. publishes its financial statements in accordance with Croatian Financial Reporting Standards. All used methods of calculation, measurement and applied accounting policy are published and described in detail.

Keywords: financial statements, accounting policies, accounting regulations